

"Masalci Baba,"

OĞUZ TANSEL

ceğini tartışmak gereksiz olur kanısındayım. Dileyenler, halk bilimcilerin yazdıklarından yararlanabilirler ya, bu konuda benim de diyeceklerim var.

Özellikle yalnızca masalların kaynağı, kökeni konusu, bu konuda çalışacakların yaşamını doldurup taşıtır. Suddan doktora tezleri yerine, en yararlı, en olumlu doktora tezleri masallardan çıkabilir.

Ozan dostum; bu söyleşimizde konuya iki yönden yaklaşmak istiyorum: Edebiyat Fakültesi'nde öğrenci olduğum yıllarda, La Fontaine'nin "öğütü öyküleri"ni, yani "fabl'leri fransızcasından okumağa çalışıyordum. Öğretmenlerimden Prof. Köprülü Fuat'ın verdiği, 16'ncı yüzyıl yazarlardan Geyve Şiirleri Güvâhî'nin öğütü kitabının en eskisinin, eksiksizinin üzerinde kaç öğütü öykü bulunduğu anlayınca ve öykülerin kaynağını araştırırken şaşırıp kaldım! Senin gibi, okurların da şaşacağını sanıyorum. Bu çalışmaların sırasında, 17'nci yüzyıl klâsik ozanında okuduğum, türlü çevirileriyle La Fontaine' emal edilen, dünyanın çocuklarına, Türk çocuklarına ezberletilen üç öğütü öyküyü, incelediğim Güvâhî yazmalarında buldum. Bu konudaki çalışmalarımı, çok geç kalmış da olsa, yakında, bir İstanbul gazetesinin sanat sayfasında okurlara sunacağım.

Dahası var; bilgilerimizin pek çoğunun değer vermediği masallarımızda, kör inanç ve efsanelerimizde gördüğüm gerçek, beni büsbütün şaşkına getirdi. Batı uygarlığının temelini sayılan Grek mitolojisinin Anadolu kökenli olduğunu masallarda gördüm. Bu konuda elde ettiğim bütün bilgileri yıllarca önce ilgililere duyurmuşum; değerli öğretmenim Sa bahattin Eyuboğlu'nun canından isteğine karşın yayımlayamadım. Önümüzdeki günlerde bu konuyu bütün ayrıntılarıyla sunacağımı söylemek istiyorum. Özellikle bu söyleşimizde Sümerler'den, Etiler'den, Friklar'den, Selçuklular'dan ve Osmanlı'dan süzülüp gelen Anadolu halk kültürünün denizinde kulaç atarak Anadolu toprağına ayağımızı sağlam basmanın önemini vurgulamakta yarar görüyorum. Türk sanatının çeşitli dallarında bu kültürden yararlananların başında, usta sanatçı Ruhi Su vardır. Savımı belirtmek için, Ruhi Su'nun sesiyle, yorumlarıyla yaptıklarını düşünmemiz yetecektir sanırım.

Tanzimat'tan bu yana, yazın sanatlarında Batının tekniğini aktarırken, özülerek be-lirteyim ki, içerik de almağa özenmişiz. Böylece, Türk sanatçılarından çoğu, ayaklarını Anadolu toprağına basamamıştır.

Bu, sanatın bütün dalların

da vazgeçilmez en köklü ilke-miz olacağına göre, sanatçılar, yaratmalarına, bu halk kültürü mayasından belli oranlarda koymak zorundadırlar. Kanımca, ulusal ve evrensel yapıtlar ortaya koymamızda masallar, mayaya alacağımız en değerli kaynağımızdır.

Ozan dostum; bu konuda ayrıntılara inmek, şiirde, öyküde, romanda, tiyatrodada, müzikte... öteki ulusların dev sanatçılarından yapıtlarından, bizim başarılı saydığımız yapıtlardan örnekler vermeye kalkmak sözü uzatmak olur.

Bakıyorum, beni durmadan sorguya çekiyorsun. Masal çalışmalarındaki yöntemimle, başka masal yazarlarından ayrıldığı noktalar, kitapları mı okuyunlarca kolayca anlaşılır sanırım. Pek yakında çıkacak olan "Al'lı ile Fırfır" adlı kitabımın sonunda bu konuda gerekli bilgiyi kısaca vermişim. Burada da sıralıyorum:

a) Masalları, sözlü gele- nekten yazıya geçirirken, bunların halkbilim değerlerini yitirmemelerini sağlamağa çalıştım. Kalıp sözleri olduğu gibi kullanmakla birlikte, masalın dilini Oğuz Tansel'ce yeni-den yarattım. Masalın iskeletini çoğu kez korumakla birlikte, bozup yeniden kurdum. Masalın vazgeçillemeyen "olanüstü öğeleri"nin ayağını

yere bastırdım. Dünya görüşümü egemen kıldım ve böylece onu çağdaştırmağa çalıştım.

b) Masalların eğitici ve yararlı gücüne inandığım için, işlediğim masallarda Türkçenin tadını çıkarmağa özendim.

c) Her masal söyleyen masaldaki değişiklik yaptığını göre, ben de gerekli değişiklikleri yaptım. Üstelik, onları gök sel dillerin etkisinden kurtarmak suretiyle, hem çocuklarımızın iç dünyasını korumağa çalıştım, hem de masalların ilk yaratıldığı konaklara yaklaşmağa çaba gösterdim.

Başka masalcılardan ayrılan diğer önemli özelliklerimden biri de, masallarımı tekelemelere, yuvarlamalara boğmadım. Böylece, okuyanlara kazandırmak istediğim edimleri kolayca vermek istedim.

Masal derlediklerini, yazdıklarını sananlarla, radyoda okunan masalların çocuklarını olumsuz yollara saptırdığını söyleyebilirim. Üstüne üstlük, bunların dilleri Türkçenin en kötü örnekleridir. Kanımca, olumlu bir dünya görüşüyle masalları yazarken yorumlayabilmek zorunlu olmasa da, bunun, çocuklarımızı, yaratıcı olumlu bilimlere yönelteceğini kanıtlayabilirim.

Öğretmenim Boratav'ın belirttiği gibi, Türk toplumunun yapısına, iç dünyasına, kafa yapısına uygun bir yapı vardı masallarımızın. Çocuklarımızı, çeviri ve yerli, değersiz masallardan, gangsterlik kitaplarından, yani "kara pazar"dan, ancak, iyi işlenmiş masallarımızla kurtarabilir ve onları olumlu yöne yöneltebiliriz.

d) Söylevlerde sorumlular, "geleceğimiz, yarınımız" diye abartacak yerde, bu gibi boş sözler savuracaklarına, çocuklarımızın eline dışı, içeriği, dili ile değerli çocuk kitapları vermeni yolunu tutmalıdır.

Bu söyleşimiz şimdilik burada bitsin. İkinci kez kavuşmamızda konuya başka yönlere yaklaşmağa çalışırız.

SEVGİLİ HALKÇA/ SA - NAT OKURLARI, BU SAYFA SİZİNDİR. BEĞENİĞİNİZ BÜTÜN ÇALIŞMALARINIZ, BU SAYFADA TİTİZLİKLE DEĞERLENİR - DİRİLECEKTİR.

21 Ocak 1976

Hanan Hüseyin Korkmazgil -)

Yeni Halkçı Günlük Bağımsız Siyasal Gazete

21 Ocak 1976 (Çarşamba) Yıl: 6, Sayı: 1770.